

PATVIRTINTA
Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“
direktorium 2022 m. spalio 17 d.
įsakymu Nr. V-196

**MARIJAMPOLĖS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“
PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMO
TVARKA**

**I SKYRIUS
BENDROSIS NUOSTATOS**

1. Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ (toliau – Lopšelis-darželis) Pirmosios pagalbos organizavimo tvarka (toliau – Tvarka) nustato Lopšelyje-darželyje pirmosios pagalbos organizavimą, teikimą ir atsakomybes.

2. Tvarkos tikslas – užtikrinti Lopšelyje-darželyje operatyvaus ir tikslingo reagavimo veiksmus staiga sutrikus ugdytinio ar darbuotojo sveikatai, siekiant apsaugoti nuo sveikatos būklės blogėjimo ir išsaugoti gyvybę.

3. Tvarroje naudojamos sąvokos ir apibrėžimai:

3.1. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** – vaiko atstovai pagal įstatymą, t. y. vaiko tėvai, vaiką įvaikinus, – įtėviai, nustačius globą ar rūpybą, – globėjai ar rūpintojai, įstatymų nustatytais atvejais – valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija.

3.2. **Lopšelio-darželio darbuotojas** – Lopšelyje-darželyje dirbantys ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai (toliau – IU ir PU mokytojas), meninio ugdymo mokytojas, administracijos bei kiti darbuotojai.

3.3. **Pirmoji pagalba** – tai paprasti tikslingi veiksmai, naudojant turimas pirmosios pagalbos teikimo priemones ar kitokias priemones bei medžiagas, siekiant išsaugoti nukentėjusiojo gyvybę ar sustabdyti sveikatai žalingus veiksmus.

4. Tvarka parengta vadovaujantis:

4.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

4.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69 „Dėl Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“.

4.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 590 „Dėl profesijų, darbų ir veiklos sričių darbuotojų bei transporto priemonių vairuotojų, buvusių kartu su nukentėjusiais ar ligoniais nelaimingų atsitikimų ar ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo vietose ir privalančių suteikti jiems pirmąją pagalbą, sąrašo patvirtinimo, taip pat įstatymų nustatytų kitų asmenų kompetencijos šiais klausimais nustatymo“.

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr.V-450 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos rinkinio aprašo, pirmosios pagalbos rinkinio aprašo ir sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos, teikiant pirmąją medicinos pagalbą, aprašo patvirtinimo“.

4.6. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro ir MB „Audito projektai“ parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Sveikatos priežiūrą mokyklose vykdančių visuomenės sveikatos specialistų funkcijų, vykdomų pagal visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašą, metodinės rekomendacijos“ (2020).

4.7. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

II SKYRIUS PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

5. Lopšelyje-darželyje ugdytiniui ar darbuotojui, patyrusiam traumą, apsinuodijusiam ar esant pavojingai gyvybei būklei, ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo metu, pirmąją pagalbą suteikti privalo įvykio vietoje esantis visuomenės sveikatos specialistas, vykdančis sveikatos priežiūrą mokykloje, (toliau – VSS) ir šie Lopšelio-darželio darbuotojai: IU ir PU mokytojai, meninio ugdymo mokytojas, mokytojų padėjėjai, laisvieji mokytojai, švietimo pagalbos specialistai ir kiti darbuotojai, atsakingi už pirmosios pagalbos suteikimą, kai ši atsakomybė nustatyta jų pareigybės aprašymuose (toliau – Lopšelio-darželio darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą), vadovaujantis Tvarkos 4.1 ir 4.4 papunkčiuose nurodytais teisės aktais.

6. Lopšelio-darželio darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, privalo būti išklause privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus ir turėti tai patvirtinančius galiojančius sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus.

7. Privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus organizuoja ir sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus saugo ir tvarko Lopšelio-darželio darbuotojas, kuris paskirtas už tai atsakingu Lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu arba kai ši atsakomybė nurodyta jo pareigybės aprašyme.

8. Lopšelio-darželio darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, turi žinoti ir mokėti:

8.1. įvertinti įvykio vietą;

8.2. įvertinti pagrindinius gyvybės požymius (sąmonę, kvėpavimą);

8.3. atlikti pradinį gaivinimą,

8.4. žinoti kurioje Lopšelio-darželio patalpoje ir vietoje laikomi pirmosios pagalbos rinkiniai ir mokėti jais naudotis;

8.5. iškviešti greitąją medicinos pagalbą (toliau – GMP) Bendrosios pagalbos centro telefono numeriu 112;

8.6. stabdyti kraujavimą, tvarstyti;

8.7. malšinti skausmą;

8.8. imobilizuoti pažeistą sritį esant lūžimui ar išnirimui;

8.9. suteikti pagalbą mėginusiam nusižudyti;

8.10. suteikti pirmąją pagalbą asmenims, patyrusiems elektros traumą, ištiktiems saulės smūgio ar šilumos poveikio, sušalusiems, skendusiams, užspringusiems, netekusiems sąmonės, įkūstiems vabzdžio ar gyvūno, esant traukuliams, nudegusiems, ištiktiems šoko, apsinuodijusiems.

9. Lopšelyje-darželyje turi būti pirmosios pagalbos rinkiniai, kurių turinys ir apimtys turi atitikti Tvarkos 4.5 punkte nurodyto teisės akto reikalavimus.

10. Pirmosios pagalbos rinkiniai privalo būti darbuotojams lengvai prieinami Lopšelio-darželio darbo metu ir laikomi kiekvienoje grupėje, sveikatos priežiūros kabinete ir papildomai maisto gaminimo patalpoje atsižvelgiant į maisto gaminimo metu keliamą didesnę riziką įvykti traumai.

11. Vietos, kuriose laikomi šie rinkiniai, turi būti pažymėtos specialiu ženklu (☒).

12. Už pirmosios pagalbos rinkinių, išskyrus laikomų sveikatos priežiūros kabinete, komplektaciją, priežiūrą ir papildymą atsakingas Lopšelio-darželio darbuotojas, paskirtas Lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu. VSS atsakingas už savo kabinete laikomų pirmosios pagalbos rinkinių komplektaciją, priežiūrą ir papildymą.

13. Lopšelio-darželio darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, pasinaudoję pirmos pagalbos rinkinio priemonėmis, ar pastebėję priemonių trūkumą rinkinyje, informuoja apie tai Lopšelio-darželio darbuotoją, atsakingą už pirmosios pagalbos rinkinių komplektaciją, priežiūrą ir papildymą.

14. Pirmosios pagalbos teikimo priemonės, neatitinkančias joms keliamus reikalavimus (pasibaigusio galiojimo ir sugadintas), draudžiama naudoti teikiant pirmąją pagalbą.

15. Visi Lopšelio-darželio darbuotojai turi:

15.1. žinoti kurioje Lopšelio-darželio patalpoje ir vietoje yra laikomi pirmosios pagalbos rinkiniai;

15.2. žinoti Bendrosios pagalbos centro telefono numerį, kuriuo reikėtų kreiptis įvykus nelaimingam atsitikimui ar kitai situacijai, reikalaujančiai neatidėliotinių veiksmų (įtarus, kad žmogus bando nusižudyti, aptikus sprogmenį, smurto atveju, kai kėsiniama pagrobti, sugadinti ar sunaikinti turtą, įvykus eismo įvykiui, žmogui skęstant, gaisro atveju);

15.3. pamatęs nelaimingą atsitikimą ar gyvybei pavojingą būklę, ar apie tai sužinojęs, skubiai informuoti arčiausiai esantį VSS ar Lopšelio-darželio darbuotoją, privalantį suteikti pirmąją pagalbą.

16. Lopšelio-darželio administracijoje ir visiems darbuotojams gerai matomoje vietoje, turi būti iškabintas Bendrojo pagalbos centro telefono numeris (112) ir pirmosios pagalbos rinkinių laikymo patalpų sąrašas.

17. VSS, vadovaudamasis Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nustatyta tvarka, kasmet ir esant poreikiui atlieka aplinkos ir ugdymo proceso organizavimo atitikties higienos normos reikalavimams vertinimą, kurio metu tikrina:

17.1. ar yra paskirtas Lopšelio-darželio darbuotojas, atsakingas už pirmosios pagalbos rinkinių komplektavimą, priežiūrą ir papildymą;

17.2. ar pirmosios pagalbos rinkiniai laikomi numatytose patalpose;

17.3. ar visi Lopšelio-darželio darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, turi galiojančius sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus.

18. VSS apie nustatytus neatitikimus ir rekomendacijas jiems pašalinti raštu informuoja Lopšelio-darželio direktorių.

19. Lopšelio-darželio Mokinių registre ir Mokinio asmens byloje turi būti nurodyti tėvų (globėjų, rūpintojų) ir (ar) jų raštiškai įgaliotų atstovų kontaktiniai duomenys. Už nuolatinį savo grupės ugdytinių tėvų (globėjų, rūpintojų) ir (ar) jų raštiškai įgaliotų atstovų kontaktinių duomenų papildymą, atvykus naujam ugdytiniui, arba pasikeitus tėvų (globėjų, rūpintojų) ar jų raštiškai įgaliotų atstovų kontaktiniams duomenims, atsakingi tos grupės IU ar PU mokytojai.

III SKYRIUS

PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMO EIGA

20. VSS ar Lopšelio-darželio darbuotojas, privalantis suteikti pirmąją pagalbą, pamatęs nelaimingą atsitikimą ar gyvybei pavojingą būklę, ar apie tai sužinojęs, nedelsiant vyksta į įvykio vietą su savimi atsinešdamas pirmosios pagalbos rinkinį ir telefoną bei teikia pirmąją pagalbą.

21. Atliekami šie pagrindiniai pirmosios pagalbos teikimo žingsniai:

21.1. Ivykio vietos įvertinimas ir, jei būtina, saugumo užtikrinimas. Tuo atveju, kai situacija pavojinga pagalbą teikiančiojo gyvybei ir sveikatai (griūvantys, krentantys objektai, gaisras, nuodingos medžiagos, elektros srovė, nukentėjusysis agresyvus, galimybė užsikrėsti pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiamąja liga), būtina imtis priemonių pavojingai situacijai pakeisti (gesinti gaisrą, išjungti elektros srovę, naudoti apsaugos priemonės ir t.t.). Negalint turimomis priemonėmis užtikrinti situacijos saugumo, nedelsiant reikia skambinti Bendrosios pagalbos centrui telefonu 112 ir veikti pagal gautus nurodymus.

21.2. Nukentėjusiojo būklės įvertinimas. Vertinama ar yra pagrindiniai gyvybės požymiai kaip sąmonė ir kvėpavimas. Jei sąmoningas ir gali kalbėti, garsiai klausiama kas atsitiko, ką skauda. Vertinama ar yra kraujavimas, lūžiai, nudegimas, nušalimas ir kt.

21.3. GMP poreikio įvertinimas. Bendrosios pagalbos centro telefono numeriu 112 kviečiama GMP esant šioms sunkioms nukentėjusiojo būklėms:

- 21.3.1. nesąmoningas;
- 21.3.2. sunkiai kvėpuoja, dūsta;
- 21.3.3. jaučia diskomfortą, skausmą ar spaudimą krūtineje, kuris trunka ilgiau kaip 5 min. arba kartojasi;
- 21.3.4. gausiai kraujuoja;
- 21.3.5. vemia ar kosi krauju;
- 21.3.6. jaučia nepraeinantį spaudimą ar skausmą pilve;
- 21.3.7. esant traukuliams;
- 21.3.8. skundžiasi stipriu galvos skausmu arba neaiškiai kalba;
- 21.3.9. apsinuodijus;
- 21.3.10. įtariant galvos, kaklo ar nugaros sužeidimus;
- 21.3.11. įtariant kaulų lūžius.

GMP kviečia bet kuris įvykio vietoje esantis darbuotojas. Paskambinus Bendrosios pagalbos centrui būtina atsakyti į visus operatorius užduodamus klausimus apie įvykį ir vykdyti kitus operatoriaus ar GMP dispečerio nurodymus.

21.4. Pirmosios pagalbos teikimas. Neatidėliotina pirmoji pagalba turi būti teikiama įvykio vietoje, kitu atveju esant poreikiui ir galimybėms – Lopšelio-darželio sveikatos priežiūros kabinete. Nuo nukentėjusiojo būklės įvertinimo priklauso kokie bus teikiami pirmosios pagalbos veiksmai:

21.4.1. gaivinimas, kraujavimo sustabdymas, žaizdų sutvarstymas, lūžusios vietos imobilizavimas ir kiti veiksmai atliekami laikantis jų atlikimo nustatytų algoritmų;

21.4.2. jei nukentėjusysis sužalotas keliose vietose ar keliais būdais, pirmąją pagalbą teikti būtina pradėti nuo to sužalojimo, kuris pavojingiausias gyvybei;

21.4.3. jei yra keletas nukentėjusiųjų, pirmiausiai pagalba teikiama tiems, kurių gyvybei gresia didžiausias pavojus. Tokiu atveju į įvykio vietą iškviečiami VSS ir (ar) kitas (-i) Lopšelio-darželio darbuotojas (-ai), privalantis (-ys) suteikti pirmąją pagalbą.

22. Pirmoji pagalba teikiama naudojantis pirmosios pagalbos teikimo priemonėmis ir asmens apsaugos priemonėmis. Pirmoji pagalba teikiama iki bus stabilizuota nukentėjusiojo sveikatos būklė ir (ar) atvykusi iškviesta GMP pradės teikti skubiąją medicinos pagalbą.

23. Svarbi pirmosios pagalbos dalis yra ir psichologinė pagalba. Emocinis palaikymas ir nuraminimas sukelia saugumo jausmą. Pirmiausiai pagalbą teikiantis asmuo turi pats nusiraminti ir ramiai informuoti nukentėjusįjį apie tai, kas vyksta.

24. Griežtai draudžiama nukentėjusiajam, susižalojus ar ūmiai sutrikus jo sveikatai, savo nuožiūra duoti vaistų. Vaistus galima duoti tik priklausančius nukentėjusiajam, sergančiam lėtine neinfekcine liga ir kai jam šie vaistai paskirti pagal gydytojo rekomendacijas ūmių sveikatos būklių atvejais.

25. Jei traumą patyręs ar ūmiai susirgęs ugdytinis, jam suteikus pirmąją pagalbą, negali toliau dalyvauti ugdomojoje veikloje ir (ar) vežamas į asmens sveikatos priežiūros įstaigą (toliau – ASPĮ), apie įvykį informuojami jo tėvai (globėjai, rūpintojai) telefonu, Lopšelio-darželio direktorius ar jo įgaliotas atstovas. Šią informaciją perduoda pirmąją pagalbą suteikęs darbuotojas.

26. Nukentėjęs ugdytinis nepaliekamas vienas ir būnama su juo iki į Lopšelių-darželių atvygusį ugdytinį pasiimti iškviešti jo tėvai (globėjai, rūpintojai) ar jų įgaliotas asmuo arba GMP. Griežtai draudžiama likusius grupės ugdytinius palikti be priežiūros.

27. Jeigu GMP susirgusį ar patyrusį traumą ugdytinį veža į ASPĮ dar neatvykus tėvams (globėjams, rūpintojams), jį lydi Lopšelio-darželio direktoriaus ar jo įgalioto atstovo paskirtas darbuotojas ir lieka su nukentėjusiuoju, kol į ASPĮ atvyks tėvai (globėjai, rūpintojai) arba jų įgaliotas asmuo.

28. Jei traumą patyręs ar ūmiai susirgęs darbuotojas, jam suteikus pirmąją pagalbą, negali toliau tęsti darbo ir (ar) vežamas į ASPĮ, apie įvykį informuojamas Lopšelio-darželio direktorius ar jo įgaliotas atstovas.

29. Lopšelio-darželio darbuotojas, suteikęs pirmąją pagalbą ūmiai susirgusiam ar patyrusiam traumą ugdytiniui ar darbuotojui, ne VSS darbo metu, įvykį užregistruoja Lopšelio-darželio traumų ir ūmių sveikatos susirgimų registre (1 priedas), laikomame Lopšelio-darželio raštinėje.

30. VSS, suteikęs pirmąją pagalbą ūmiai susirgusiam ar patyrusiam traumą ugdytiniui ar darbuotojui, įvykį užregistruoja savo Apsilankymų žurnale. Jei VSS siunčia nukentėjusį ugdytinį į ASPĮ, jis užpildo Pranešimą ugdymo įstaigos administracijai apie ugdymo proceso metu ugdytinio patirtą traumą ir jį pateikia Lopšelio-darželio administracijai pagal Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nustatytą tvarką.

31. Nelaimingi atsitikimai, dėl kurių nukentėjęs ugdytinis ar darbuotojas patiria žalą sveikatai ar gyvybei registruojami, tiriami ir apskaitomi teisės aktu, reglamentuojančių nelaimingus atsitikimus, tvarka.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Už sklandų pirmosios pagalbos organizavimą ir teikimą atsako visi Tvarkoje nurodyti darbuotojai.

33. Siekiant išvengti traumų, Lopšelis-darželis organizuoja traumų prevencijai skirtas priemones:

33.1. nuolat vertina Lopšelio-darželio aplinkos atitiktį saugos ir sveikatos reikalavimams;

33.2. vykdo darbuotojų, pradedančių dirbti ir vėliau nustatytu periodiškumu mokymus jų darbo vietai nustatytomis darbo saugos ir sveikatos bei priešgaisrine instrukcijomis;

33.3. vykdo ugdytiniams mokomuosius užsiėmimus;

33.4. ruošia Lopšelio-darželio bendruomenės nariams informacinius pranešimus saugaus elgesio, pirmosios pagalbos teikimo temomis.

34. Duomenys apie nukentėjusiuosius yra konfidencialūs ir jie gali būti teikiami tik asmenims, turintiems teisę juos gauti.

Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“
Pirmosios pagalbos organizavimo tvarkos
1 priedas

**MARIJAMPOLĖS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PASAKA“
TRAUMŲ IR ŪMIŲ SVEIKATOS SUSIRGIMŲ
REGISTRAS**

Eil. Nr.	Data	Nukentėjusiojo vardas, pavardė, grupė	Duomenys apie traumą ir ūmų sveikatos sutrikimą	Pirmosios pagalbos veiksmai ir pastabos	Pildžiusio asmens vardas, pavardė ir parašas
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
